

Правила о раду система за дистрибуцију природног гаса - Предлог структуре и садржаја Правила -

Александар Попадић
Агенција за енергетику
Републике Србије

ГАС 2008
Врњачка Бања, 27-30. мај 2008.

Садржај

- Уводне напомене
- Садржај Правила
- Предлози за израду

Регулисање природних монопола

- Регулисани приступ треће стране систему
приступ систему под прописаним и јавно
објављеним условима на принципу
недискриминације

- Средства:
  - **Методологије и тарифни системи**
  - **Правила о раду система**

Израда правила о раду обавеза из Закона о енергетици

Преносног система
електричне енергије, члан 94

Дистрибутивног система
ел. енергије, чл.107 и 108

Тржишта електричне
енергије, члан 101

Транспортног система
природног гаса, члан 123

Дистрибутивног система
природног гаса, члан 134

Складишта природног гаса,
члан 127

Система за транспорт нафте
нафтоводом, члан 111

Обавезе везане за израду Правила о раду

- **Законска обавеза свих дистрибутера**
- **Сагласност Агенције на правила**
- **Објављивање у Службеном гласнику Републике Србије**
- **Наведено шта правила нарочито садрже**
  - **највећим делом технички услови**
- **Међународна искуства**
  1. **Network code(технички правила) и Market code (тржишна правила)**
  2. **Network code (техничка и тржишна правила)**

Правила о раду дистр. система

Нарочито садрже одредбе које регулишу:

- **Техничке услови за прикључење**
- **Техничке услови за повезивање са транспортним системом**
- **Технички и други услови за безбедан погон дистрибуивног система**
- **Обезбеђивање поузданог и континуираног снабдевања купаца природним гасом**
- **Поступке у кризним ситуацијама**
- **Функционалне захтеве и класу тачности мерних уређаја, начин мерења пр. гаса**
- **и друго**

Предлог садржаја Правила о раду дистрибутивног система (1)

- На основу Закона о енергетици
- У складу са међународним искуствима
- Јавно и недискриминаторно уређују међусобна права и обавезе између оператора дистрибутивног система и:
  1. трговаца природним гасом
    - трговац на мало
    - трговац на слободном тржишту
  2. купаца природног гаса
  3. произвођача природног гаса

Предлог садржаја Правила о раду дистрибутивног система (2)

- **Уводни део и одредбе општег карактера**
- **Планирање развоја дистрибутивног система**
- **Технички услови прикључења**
- **Технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система**
- **Обезбеђење поузданог и континуираног снабдевања купаца природним гасом**

Предлог садржаја правила о раду дистрибутивног система (3)

- **Правила о приступу треће стране дистрибутивном систему**
- **Функционални захтеви и класа тачности мерних уређаја и начин мерења природног гаса**
- **Поступци у кризним ситуацијама**
- **Јавност правила и његове измене**
- **Прелазна решења и завршне одредбе**

Уводни део и одредбе општег карактера

- Шта Правила уређују и на кога се односе
- Праћење примене правила
  - комисија или друго тело
- Непредвиђене околности
- Поверљивост података
  - обавеза дистрибутера
- Начин комуникације дистрибутера са корисницима система и купцима
- Дефинисати где се налази “лична карта мреже” и период ажурирања
- Појмови и скраћенице

Планирање развоја дистрибутивног система (1)

- Дефинисати критеријуме на основу којих се планира изградња, замена и модернизација постојеће опреме
- Дефинисати врсте планова према временском периоду средњорочни, дугорочни ...
  - 5 годишњи - законска обавеза
  - примена на годишњем нивоу кроз план инвестиција у плану пословања

Планирање развоја дистрибутивног система (2)

- **Садржај планова**
  - очекивана потрошња гаса са трендом промена и географском расподелом,
  - планирана изградња, реконструкција и модернизација,
  - потребна средства и извори средстава
- **Процедура за прикупљање и усаглашавање подлога и података**
  - са транспортером
  - постојећим и потенцијалним купацима
  - урбанистичким плановима...

Технички услови прикључења (1)

- **Прикључење купаца на дистрибутивни систем**
  - технички услови за прикључење у зависности од притиска у мрежи, врсте мреже и типа потрошње
  - технички нормативе за изградњу – на домаће упутити, стране унети у правила - само делове који су од значаја за однос са купцем
  - дефинисати место где је детаљно дефинисан поступак од подношења захтева за прикључење до физичког прикључења
- **Прикључење произвођача**
- **Технички услови за повезивање на транспортни систем**
  - упућујућа одредба на Правила транспортног система

Технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система

- **Описати врсте и учесталост редовних контрола мреже, објеката и станица**
- **Поступање на основу контроле**
- **Поступци у случају пријаве или детекције истицања природног гаса са роковима**
- **Дефинисати којим средствима се врши и временске интервале одоризације**
- **Преглед УГИ**
- **Периодична израда извештаја о наведеним активностима са бројчаним показатељима**

Обезбеђење поузданог и континуираног снабдевања природним гасом

- Дефинисати гарантовани притисак и квалитет природног гаса
- Дефинисати максимално трајање прекида испоруке због одржавања
- Дефинисати поступке када купац захтева искључење или поновно прикључење
- Процедура обавештавања

Правила приступа треће стране дистрибутивном систему (1)

- **Размена података са транспортером и корисницима**
  - рокови за доставу
  - начин и рокови за усаглашавање
- **Критеријуми за одбијање приступа**
  - кориснику
  - купцу
  - произвођачу
- **Процедура – доношење Решења**
  - образложење
  - начин и рокови за обавештавање о одбијању

Правила приступа треће стране дистрибутивном систему (1)

- **Размена података са корисницима**
  - **Најава количина**
    - **врста податка и рокови**
  - **Процедура за расподелу количина**
    - **између трговаца на дистр. систему**
    - **обавештавање транспортера**
  - **Прекорачење капацитета**
    - **усаглашавање тариф. сис и методологија**
  - **Процедура за промену снабдевача**
    - **рокови, пренос права и обавеза**
  - **Рекламације купаца и корисника**
    - **поступци и рокови**

Мерење - функционални захтеви и класа тачности мерила

- **Типови мерила**
  - за физичка и правна лица
  - са опсегом мерења и опсегом тачности
- **Како се и када врши провера тачности мерила**
  - законска обавеза и на захтев дистрибутера, купца или корисника
- **Достављање извештаја о баждарењу купцу и кориснику**
- **Уградње мерне опреме која бележи дневну потрошњу за квалиф. купце**
  - ако је капацитет већи од 250 m³/час
  - рок за уградњу 6 месеци

Начин мерења природног гаса

- Процедура у случају сумње у тачност мерила
  - право на ванредно баждарење
  - корекција претходно измерених података
- Период и време читавања
- Приступ подацима - купац, корисник
- Начин прерачунавања измерених m^3 у сведене m^3
  - формуле у зависности од типа мерила

Поступци у кризним ситуацијама

- **Краткорочни поремећај**
  - вођење евиденције купаца по потрошачким групама
  - израда и ажурирање планова ограничења
  - обавештавање корисника и купаца, министарства и Агенције
- **Општа несташица природног гаса**
  - на основу одлуке Владе израда планова ограничења са дефинисаном максималном потрошњом
  - обавештавање корисника и купаца
  - мере у случају непоштовања одобрених количина

Јавност правила и процедура за ИЗМЕНЕ

- **Објављивање**
  - Службеник гласник РС
  - сајт дистрибутера или штампани примерак
- **Промена правила**
  - право да иницира промене – дистрибутер, корисници, купци, АЕРС
  - промене кроз рад Комисије
  - процедура за измене – у свим оправданим случајевима, али да се спречи злоупотреба

Прелазне и завршне одредбе

- **Правила се примењују од усвајања**
- **Прилагођење затченог стања се регулише кроз прелазне одредбе**
  - **рокови за прилагођавање за мрежу, објекте, прикључке, мерење...**
  - **изузећа – привремена и трајана**
  - **начин и рокови за усаглашавање**

Организација рада на изради Правила (1)

- **Договор о организацији израде Правила**
  - свака дистрибуција ради појединачно
  - заједничка радна група за израду предлога Правила
  - комбиновано
- **У свим случајевима**
  - дистрибутери достављају коментаре и предлоге на овде предложени садржај Правила
  - формира се јединствен садржај Правила и
  - детаљно упутство за писање

Организација рада на изради Правила (2)

- **Заједничка радна група**
  - **Формирање радне групе дистрибутера**
  - **Израда јединственог предлога Правила**
  - **Свака дистрибуција додаје специфичности – ако их има**
- **Приказ дистрибутивне мреже као додатак или на сајту дистрибуције**
- **Редовна комуникација између радне групе и АЕРС**

Хвала на пажњи!

Контакт:

Александар Поподић

Агенција за енергетику Републике Србије

Теразије 5, V спрат, 11000 Београд

Tel: 011 30 33 829; Факс: 011 3225 780

Канцеларија у Новом Саду, Фрушкогорска 11

Tel: 021 485 2592 ; Факс: 021 544 211

e-mail: aleksandar.popadic@aers.rs

URL: www.aers.org.yu

www.aers.rs